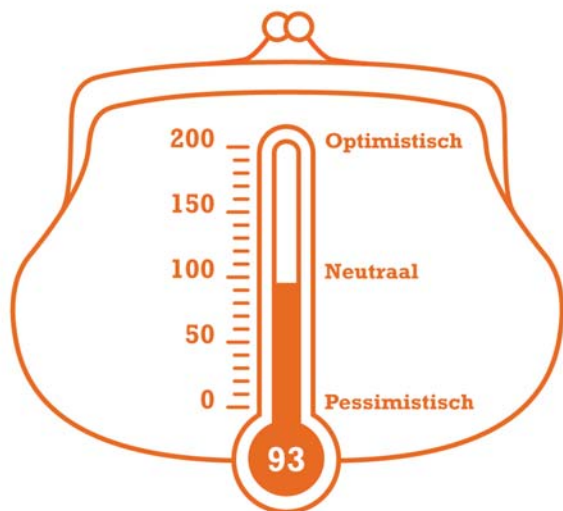

Stemming omhoog

ING BudgetBarometer stijgt naar 93 punten

De ING BudgetBarometer is gestegen naar 93 punten in het derde kwartaal. De helft van alle Nederlandse huishoudens voelt de recessie in hun portemonnee. De stemming over het afgelopen kwartaal blijft negatief, maar de verwachtingen over de toekomst verbeteren.

BudgetBarometer

Negatief over afgelopen kwartaal

Huishoudens kijken negatief in de 'achteruitkijkspiegel'. De groep die vergeleken met vorig kwartaal meer moeite heeft gekregen met rondkomen (16%) is namelijk groter dan de groep die het juist makkelijker afaat (3%). Dat betekent dat consumenten gemiddeld genomen iets meer moeite hebben met rondkomen, net als drie maanden geleden. Daarvoor hebben ze wel andere redenen dan de vorige keer. De huishoudens die meer moeite hebben het eind van de maand te halen, zien de prijsstijgingen niet meer als grootste boosdoener. Vorig kwartaal wees 35% de prijzen als hoofdoorzaak aan, nu nog maar 15%. De daling van de inflatie is kennelijk goed voelbaar in de portemonnee. De hoofdredenen zijn nu stijging van de vaste lasten (32%) en een daling van het inkomen (25%).

Positiever over toekomst

De barometer is gestegen door de betere stemming over de toekomstige portemonnee. De optimisten en pessimisten houden elkaar nu bijna in evenwicht. Een op de elf (9%) Nederlandse huishoudens denkt komend kwartaal beter rond te komen dan nu, terwijl een op de negen (11%) verwacht dat het moeilijker wordt. Die verhouding is nu duidelijk gunstiger dan vorig kwartaal, toen er veel meer pessimisten (15%) dan optimisten (4%) waren. Van de huishoudens die het verwachten breder te krijgen, noemt ruim de helft (52%) een stijging van het netto inkomen als voornaamste reden. Belangrijkste vrees onder de pessimisten zijn prijsstijgingen (25%). Het belang hiervan is wel afgenomen ten opzichte van vorig kwartaal (43%). Kennelijk verwachten nu meer consumenten dat de inflatie laag blijft. Ook het ING Economisch Bureau verwacht dat de inflatie voorlopig niet boven de 1% komt.

Veelverdieners vaker last van inkomensdaling

Van de moeilijker rondkomende huishoudens met een inkomen boven de 36.000 euro per jaar noemt 35% inkomensdaling de belangrijkste oorzaak van het moeilijker rondkomen (tegen 25% gemiddeld). In geval van werkloosheid blijft de inkomensachteruitgang voor de meeste werknemers beperkt tot 30%, maar dit geldt niet voor alle hogere inkomens. Werkloosheidsuitkeringen bedragen namelijk maximaal 34.000 euro per jaar. Dat betekent dat werknemers die meer dan 48.000 euro per jaar verdienen er meer dan 30% op achteruit gaan als zij op een WW-uitkering zijn aangewezen.

De recessie in de portemonnee

Van alle Nederlandse huishoudens voelt 48% de recessie in zijn portemonnee. De rest heeft geen last (48%) of weet het niet (4%). Inkomens beneden modaal voelen zich vaker (60%) geraakt dan inkomens boven modaal (38%). Lagere inkomens worden minder getroffen door dalingen van de beurskoersen en huizenprijzen, maar zijn vaak wel kwetsbaarder voor werkloosheid. Denk aan uitzendkrachten die zodra het slechter gaat als eerste hun baan verliezen.

Prinsjesdag

Op de stoel van Wouter Bos

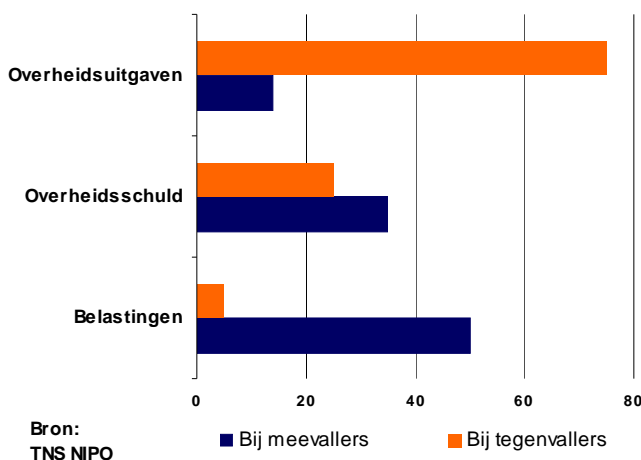
Op Prinsjesdag presenteerde de Minister van Financiën Wouter Bos de Miljoenennota. Omdat hij elke euro maar één keer kan uitgeven heeft hij in zijn begroting afwegingen moeten maken. Welke keuzes zou de gemiddelde Nederlander hebben gemaakt? Daar gaat deze ING BudgetBarometer op in. Zo verhogen Nederlanders liever de AOW-leeftijd dan dat zij meer belastingen en premies betalen.

Keuzes maken

Het kabinet moet voortdurend prioriteiten stellen. Als de overheid geld aan iets uitgeeft, moet dat wel ergens vandaan komen. Zij kan dan snijden in andere uitgaven of de belastingen verhogen. Ook is het mogelijk om de overheidsschuld te laten oplopen, maar dat komt in feite neer op uitstel. Toekomstige generaties krijgen dan de rekening en moeten alsnog kiezen tussen hogere belastingen of bezuinigingen. Linksom of rechtsom, tegenover extra uitgaven staat stevast een rekening.

Wat moet de overheid aanpassen bij verrassingen?

% van huishoudens met deze voorkeur

Bezuinigen op uitgaven

De Miljoenennota toont dat de overheid de komende jaren haar huishoudboekje niet rond krijgt. Er zijn maar drie opties: de belastingen verhogen, de

overheidsschuld laten oplopen of de uitgaven verlagen. Driekwart (75%) van de Nederlandse huishoudens kiest in geval van tegenvallers in 2010 voor bezuinigen op de uitgaven. Mochten er toch meevallers ontstaan dan kiest de helft (50%) voor belastingverlaging en 35% voor vermindering van de overheidsschuld. Hoewel de hogere inkomens de meeste belasting betalen, is belastingverlaging het populairst bij de inkomens onder modaal. Van deze groep heeft 58% dit als voorkeur.

Geen voorrang voor overheidsschuld

Verminderen van de overheidsschuld vinden Nederlanders niet het belangrijkste. Een minderheid van drie op de tien (30%) inwoners maakt zich er zorgen over. Acht op de tien (81%) heeft liever meer koopkracht voor huishoudens dan een lagere overheidsschuld. Investeren in energiebesparing winnen het voor tweederde (67%) van de Nederlanders van verlaging van de overheidsschuld. De schuldpositie is wel belangrijker (56%) dan investeringen in wegen (44%). De 65-plussers maken zich opvallend vaak (45%) zorgen over de schuld van de overheid (tegen 30% gemiddeld). Mogelijk voelen sommige 65-plussers zich oncomfortabel bij het doorschuiven van de rekening van de overheidsschuld naar toekomstige generaties.

Liever AOW-leeftijd omhoog dan meebetalen

De meerderheid (53%) ziet liever een hogere AOW-leeftijd dan een verhoging van de belastingen en premies voor iedereen. Tussen leeftijdsgroepen bestaan grote verschillen. Van de 65-plussers kiest bijna driekwart (72%) voor een hogere pensioenleeftijd, waarschijnlijk omdat zij daarvan zelf geen last meer hebben. Van de 55 tot 65 jarigen geeft slechts 38% er de voorkeur aan.

Op dit moment betalen werkenden AOW-premie, de 65-plussers zelf niet. Uitbreiding van de premieheffing naar gepensioneerden – zodat zij ook zelf meebetalen – maakt de AOW beter betaalbaar. Dat is niet de favoriete optie van Nederlanders om de AOW-rekening te betalen: liever een hogere AOW-

leeftijd (61%) dan een AOW-premie voor 65-plussers (39%). Onder de 65-plussers zelf is de voorkeur nog sterker: 84% kiest voor een hogere pensioenleeftijd. Daarvan hebben zij zelf geen last, van een AOW-premie wel.

Zorg wint van onderwijs

Moet de overheid bezuinigen, dan liever op onderwijs (68%) dan op gezondheidszorg (32%). Niet ondenkbaar is dat tegenvallers in de zorg niet op te vangen zijn door bezuinigingen elders. Dan moeten bijvoorbeeld de zorgpremies omhoog of het eigen risico. Zes op de tien (61%) Nederlanders heeft liever een hoger eigen risico dan maandelijks een hogere premie. Van de inkomens onder modaal gaat het om 54%. Bij lagere inkomens komt een tegenvaller in de zorguitgaven natuurlijk harder aan. Ook onder 65-plussers is een hoger eigen risico minder populair

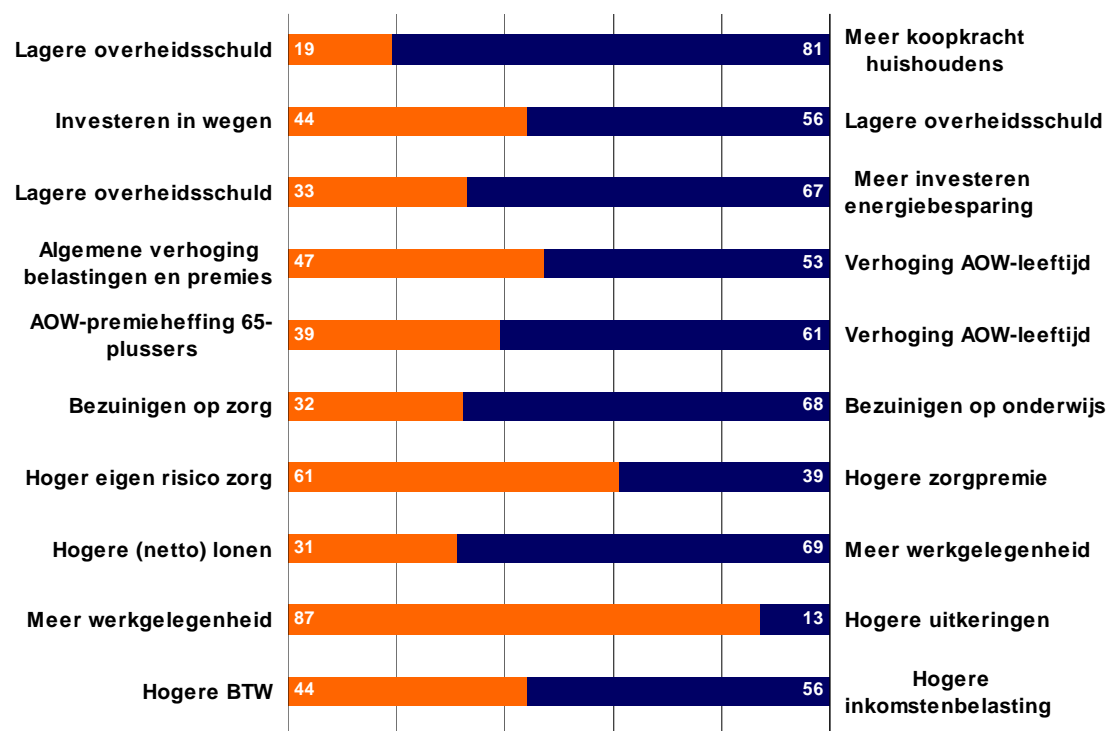
(51%) dan gemiddeld. Over het algemeen maken ouderen meer gebruik van zorg.

Liever meer werk dan hogere uitkeringen

Nederlanders hechten aan werk. De keuze tussen meer werkgelegenheid of een hoger bedrag onderaan het loonstrookje valt uit in het voordeel het eerste. Zeven op de tien (69%) Nederlanders kiest dan voor meer banen. Bij de keuze tussen hogere uitkeringen en meer werk is de voorkeur nog duidelijker. Negen op de tien (87%) wil dan meer werkgelegenheid. Dit geldt ook voor driekwart (76%) van de niet-werkenden. Dat lijkt op het eerste gezicht tegen hun eigenbelang, maar dat hoeft niet zo te zijn. Als niet-werkenden een baan vinden dan gaat hun inkomen er meestal flink op vooruit.

Wat zijn de voorkeuren van de Nederlandse bevolking?

% van de huishoudens

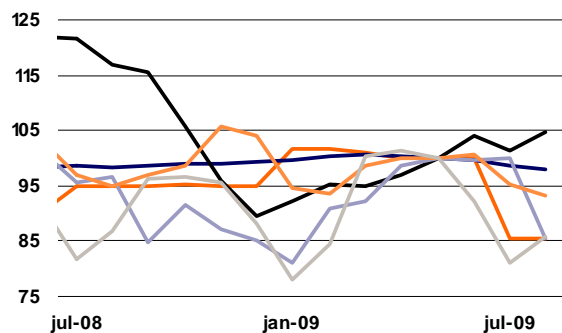

Zomervoordeel

Dure maanden zijn achter de rug

In augustus lag het prijspeil voor consumenten gemiddeld slechts 0,3% hoger dan een jaar eerder. Achter dit gemiddelde gaan grote verschillen schuil. Dat blijkt uit een vergelijking tussen de voorbeeldhuishoudens die het ING Economisch Bureau volgt. Terwijl voor student Jan Willem de kosten van levensonderhoud nog flink stegen (2,2%), zagen de anderhalf modaalverdieners Otto en Miryam hun kosten zelfs dalen.

Mee- en tegenvallers
prijsverloop (mei 2009=100)

Bron: CBS

Mee- en tegenvallers in de zomer

De prijzen voor consumenten waren volgens het CBS in augustus maar 0,3% hoger dan een jaar eerder. Dat valt mee en komt vooral door de afgelopen zomermaanden. In de zomer (juni tot en met augustus) daalden de prijzen zelfs gemiddeld. De energieprijzen waren belangrijke meevallers (gas -30% en elektriciteit -6%). En vliegtickets daalden 15% in prijs. Tegenvallers waren er ook. Consumptie in het buitenland werd tussen mei en augustus 2% duurder en ook pakketreizen stegen gedurende deze vakantie maanden in prijs (+4%). Hoe de prijsveranderingen voor onze voorbeeldhuishoudens zijn uitpakend bekijken we hieronder.

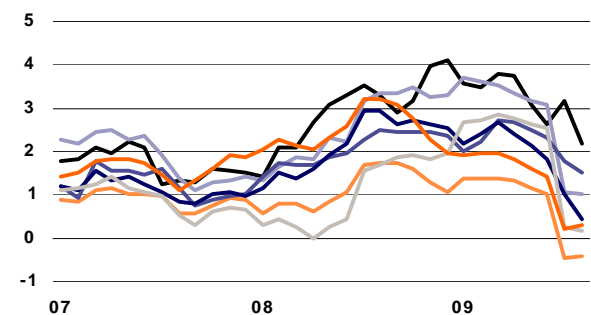
Mooiste zomer voor Otto en Miryam

Otto en Miryam doen het beter dan de rest. In augustus waren de prijzen gemiddeld 0,3% hoger dan een jaar eerder, maar zij wisten dit lage inflatiecijfer te verslaan. Ze zagen hun kosten zelfs dalen met -0,4%. Zij profiteerden net als de andere huishoudens van de goedkopere energie in juli. **Jan-Willem** vormde hierop een uitzondering. Omdat hij 'inclusief' huurt, profiteerde hij als enige niet van de energiemeevaller. Zijn persoonlijke inflatie kwam uit op 2,2%.

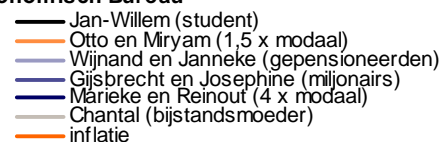
Tijdens de vakantie maanden waren goedkopere vliegtickets (-12%) een meevaller voor de vliegvakantiegangers zoals **Gijsbrecht en Josephine**. De "thuisblijvers" met een kleine beurs, zoals **Chantal** en **Wijnand en Janneke**, waren wel wat extra kwijt voor hun binnenlandse accommodatie. Al met al bleef voor bijna alle huishoudens de persoonlijke inflatie laag. Naar verwachting van het ING Economisch Bureau zal de inflatie nog geruime tijd laag blijven. Dat verzacht in deze economisch lastige tijden de pijn in de portemonnee. Huishoudens kunnen zelf ook aan hun koopkracht werken door bijvoorbeeld scherp op de prijzen te letten en stevig te onderhandelen bij grote aankopen.

Kosten van levensonderhoud

% tov jaar eerder

Bron: ING Economisch Bureau

Allemaal goedkoper uit

Jan-Willem
Student

Augustus '09	Mei '09		
kosten € 1.156	kosten € 1.162		
voeding	- €	2	
alcohol en tabak	+ €	1	
kleding en schoenen	- €	8	
wonen	+ €	10	
vervoer	- €	9	
overig	+ €	2	
totaal	- €	6	

Kostendaling

0,6%

Marieke en Reinout
4 x modaal

Augustus '09	Mei '09		
kosten € 6.014	kosten € 6.123		
voeding	- €	8	
alcohol en tabak	- €	2	
kleding en schoenen	- €	64	
wonen	- €	41	
vervoer	- €	27	
overig	+ €	33	
totaal	- €	109	

Kostendaling

1,8%

Chantal
Bijstandsmoeder

Augustus '09	Mei '09		
kosten € 1.367	kosten € 1.403		
voeding	- €	4	
alcohol en tabak	- €	1	
kleding en schoenen	- €	15	
wonen	- €	14	
vervoer	- €	1	
overig	- €	1	
totaal	- €	36	

Kostendaling

2,6%

Miryam en Otto
1,5 x modaal

Augustus '09	Mei '09		
kosten € 3.108	kosten € 3.158		
voeding	- €	6	
alcohol en tabak	€	0	
kleding en schoenen	- €	24	
wonen	- €	28	
vervoer	+ €	4	
overig	+ €	4	
totaal	- €	50	

Kostendaling

1,6%

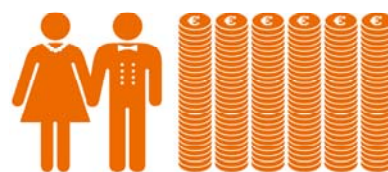

Janneke en Wijnand
AOW

Augustus '09	Mei '09		
kosten € 1.306	kosten € 1.334		
voeding	- €	4	
alcohol en tabak	€	0	
kleding en schoenen	- €	12	
wonen	- €	11	
vervoer	- €	2	
overig	+ €	1	
totaal	- €	28	

Kostendaling

2,1%

Josephine en Gijsbrecht
Miljonairs

Augustus '09	Mei '09		
kosten € 21.544	kosten € 22.001		
voeding	- €	10	
alcohol en tabak	- €	5	
kleding en schoenen	- €	481	
wonen	+ €	16	
vervoer	- €	38	
overig	+ €	61	
totaal	- €	457	

Kostendaling

2,1%

Jan-Willem

Kan beter tweedehands boeken kopen

Jan-Willem, de student, heeft zijn kosten het afgelopen jaar in procenten uitgedrukt het meest zien stijgen: met 2,2%. Dat komt voor hem overeen met 25 euro per maand.

De huur van zijn studentenkamer (+10 euro) en zijn cafébezoek (+9 euro) kosten Jan-Willem allebei meer geld dan vorig jaar. Ten opzichte van mei is ook hij net als alle anderen minder geld kwijt: 7 euro (-0,6%). Voor zijn vliegvakantie moest hij 10 euro per maand minder opzij leggen. Ook kleding werd voor hem 8 euro goedkoper. Wel kostte roken en drinken Jan-Willem 5 euro extra. Dat hij er de afgelopen 3 maanden relatief het minst op vooruit is gegaan, komt vooral omdat hij niet heeft kunnen profiteren van de flinke energiemevaller. Dat is voor hem het nadeel van 'inclusief' huren.

Tegenvallers voor Jan-Willem

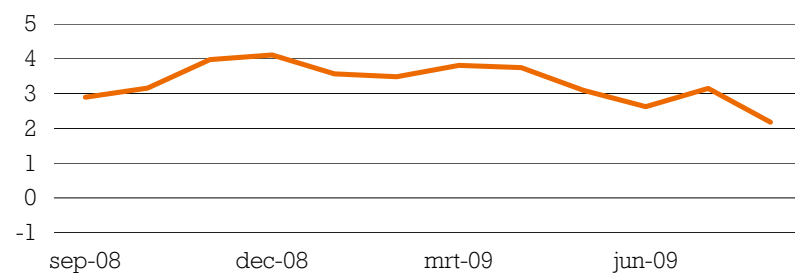
Alcohol en tabak	€	1
Wonen	€	10
Overig	€	2
Totaal	€	13

Meevallers voor Jan-Willem

Eten en drinken	€	2
Kleding en schoenen	€	8
Vervoer	€	9
Totaal	€	19

Kosten levensonderhoud voor Jan-Willem

% tov. jaar eerder

Bespaartips voor Jan-Willem

Jan-Willem kan besparen op zijn bioscoopuitgaven. 's Middags kan hij namelijk vaak goedkoper naar de film dan op vrijdagavond. Ook kan hij voordeliger studeren door tweedehands boeken te kopen en na gebruik weer te verkopen. Ook lenen in de universiteitsbibliotheek is een goede optie.

Jan-Willem

Een alleenstaande student die op kamers woont. Hij rookt en gaat minimaal een keer per week stevig uit. Hij fietst en reist met zijn ov jaarkaart per openbaar vervoer. Hij heeft een bijbaantje en krijgt van zijn ouders iedere maand 200 euro. Daarnaast leent hij maandelijks 200 euro voor boeken en studie. In de zomer gaat hij zes weken low budget naar Azië. Hij heeft maandelijks ruim 1100 euro te besteden.

Uitgavenposten, t.o.v. drie maanden eerder

 +2,8%

 -14,6%

 +0,6%

 -15,3%

 -1,7%

Chantal

Een welkome meevaller

Voor Chantal, de bijstandsmoeder, veranderde er per saldo bijna niets in de kosten de afgelopen twaalf maanden. Zij was in augustus 2 euro (0,2%) meer kwijt dan een jaar eerder.

De campingkosten (3 euro) en de uitgaven aan haar interieur (2 euro) vielen in deze periode tegen. Eerder dit jaar werd het leven voor Chantal nog duurder, maar de laatste drie maanden werd het 36 euro goedkoper (-2,5%). Vooral minder dure kleding (-15 euro) en lagere woonlasten (-14 euro) maakten de eerdere prijsstijgingen goed.

Chantal

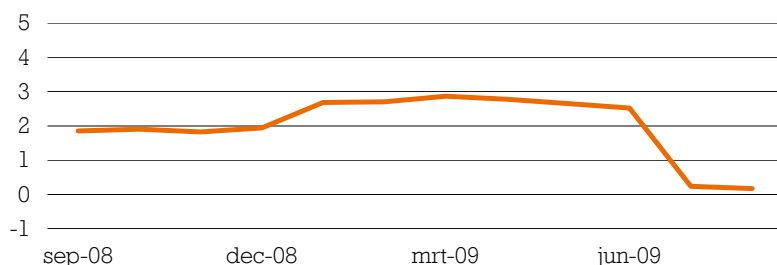
Een alleenstaande moeder met een bijstandsuitkering. Met haar twee jonge kinderen woont ze in een sociale huurwoning en gaat ze één keer per jaar een week kamperen in Nederland. Ze doen alles op de fiets, heel af en toe gaan ze met het openbaar vervoer. Chantal geeft een kleine 1400 euro per maand uit.

Meevallers voor Chantal

Eten en drinken	€	4
Alcohol en tabak	€	1
Kleding en schoenen	€	15
Wonen	€	14
Vervoer	€	1
Overig	€	1
Totaal	€	36

Kosten levensonderhoud voor Chantal

% tov. jaar eerder

Bespaartips voor Chantal

Hoewel de feestdagen nog een paar maanden weg zijn, kan Chantal besparen door nu al toe te slaan als zij voordelige cadeautjes ziet. Zo kan ze voorkomen dat ze op het laatste moment duurder uit is.

Uitgavenposten, t.o.v. drie maanden eerder

Janneke en Wijnand

Profiteren van goedkopere energie

Janneke en Wijnand

Een gepensioneerd stel dat rondkomt van de AOW (ruim 1300 euro per maand). Ze wonen in een aanleunwoning. Ze hebben geen auto en doen boodschappen met hun scootmobiel. Ze hebben een kat. Eens in het kwartaal gaan ze mee met het seniorenuitje. Wijnand en Janneke ontvangen dagelijks de krant.

Ten opzichte van vorig jaar is het AOW-stel Wijnand en Janneke duurder uit. De kosten stegen 10 euro. Dit is op hun maandelijkse AOW 0,8%.

Boosdoeners waren onder andere recreatie (7 euro) en hun zorgverzekering (5 euro). In het laatste kwartaal werd hun leven 28 euro goedkoper. Voor eten (-4 euro) en kleding (-12 euro) betaalden ze minder. Ook aan woonlasten waren ze door een lagere energierekening in totaal 11 euro minder kwijt, ondanks dat hun huur in juli steeg.

Tegenvallers voor Janneke en Wijnand

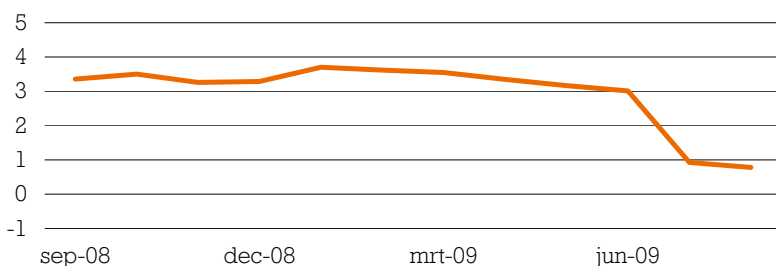
Overig	Horeca en recreatie	€	1
Totaal		€	1

Meevallers voor Janneke en Wijnand

Eten en drinken	€	4	
Kleding en schoenen	€	12	
Wonen	€	11	
Vervoer	€	2	
		€	29

Kosten levensonderhoud voor Janneke en Wijnand

% tov. jaar eerder

Bespaartips voor Janneke en Wijnand

Wijnand en Janneke hebben genoeg tijd omhanden om de prijzen van de boodschappen goed te vergelijken. Winkelen in de supermarkt met uitgeknipte bonnen van de supermarkt levert hen euro's voordeel op per week.

Uitgavenposten, t.o.v. drie maanden eerder

 -2,8%

 -2,0%

 -0,0%

 -14,9%

 -1,9%

Miryam en Otto

Duurder vervoer

De anderhalf modaalverdieners Otto en Miryam springen er goed uit. De kosten van hun levensonderhoud ontwikkelden zich niet alleen gunstiger dan gemiddeld, ze daalden zelfs.

Ten opzichte van vorig jaar waren zij in augustus 13 euro (-0,4%) minder kwijt. Goedkoper werden onder andere gas en licht (-16 euro), autorijden (-12 euro) en voedsel (-1 euro), terwijl eten en drinken buiten de deur juist duurder (7 euro) werd. In vergelijking met drie maanden eerder is het leven voor Otto en Miryam 1,6% goedkoper geworden, dat is vijf tientjes per maand. Juist in de zomermaanden werd hun energierekening 28 euro lager en dat deed de vorige verhoging uit januari ruim teniet. Ook aan kleding waren ze 24 euro minder kwijt. Wel betaalden ze 4 euro meer aan benzine.

Tegenvallers voor Miryam en Otto

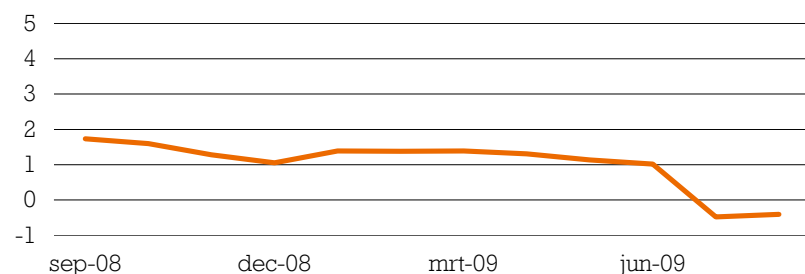
Vervoer	€	4
Overig	€	4
Totaal	€	8

Meevallers voor Miryam en Otto

Eten en drinken	€	6
kleding en schoenen	€	24
Wonen	€	28
Totaal	€	58

Kosten levensonderhoud voor Miryam en Otto

% tov. jaar eerder

Bespaartips voor Miryam en Otto

Otto en Miryam hebben de boodschappen goedkoper zien worden in het afgelopen kwartaal. Toch kunnen zij nog meer besparen door beter op de aanbiedingen te letten.

Miryam en Otto

Anderhalfverdieners. Hun gezin geeft ongeveer 3000 euro per maand uit. De twee dochters sporten, volgen muziekles en hebben een gsm. Kleding kopen ze samen met hun ouders. Het gezin heeft een koophuis en een hond. Op vakantie gaan ze in hun tweedehands auto naar de camping in Zuid-Frankrijk. Otto en Miryam leggen iedere maand geld opzij voor later, als hun dochters gaan studeren.

Uitgavenposten, t.o.v. drie maanden eerder

 -2,9%

 +1,5%

 -0,3%

 -14,0%

 -1,9%

Marieke en Reinout

Voordeliger kleding pakt gunstig uit

Marieke en Reinout, het jonge werkende stel, waren in augustus net als Jan-Willem 25 euro duurder uit dan in augustus 2008. Voor hen komt dat neer op een persoonlijke inflatie van 0,4%.

Vooral aan recreatie (37 euro) en horeca (16 euro) waren zij meer geld kwijt. Ook autorijden kostte hen extra geld (15 euro). Zij profiteren weliswaar ook van lagere brandstofkosten, maar door de ingezakte occasionprijzen, moeten ze flink extra afschrijven op hun nieuwe auto. In vergelijking met drie maanden geleden was ook voor hen in augustus het leven goedkoper: maar liefst 109 euro (-1,8%). Zij profiteerden ook flink van de dalende energietarieven (-37 euro). Verder waren belangrijke meevallers kleding (-64 euro) en voeding (-8 euro) en pakte de bijdrage aan hun vliegvakantie voordeliger uit (-29 euro per maand).

Tegenvallers voor Marieke en Reinout

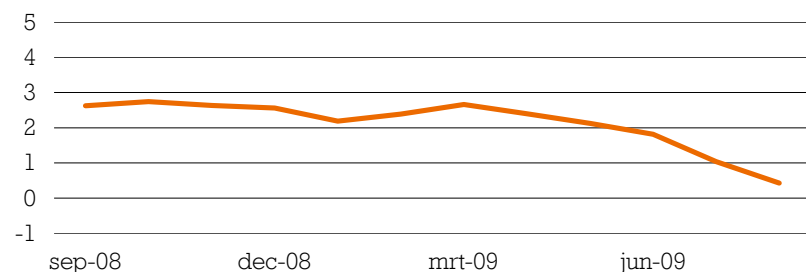
Overig	€	33
Totaal	€	33

Meevallers voor Marieke en Reinout

Eten en drinken	€	8
Alcohol en tabak	€	2
Kleding en schoenen	€	64
Wonen	€	41
Vervoer	€	27
Totaal	€	142

Kosten levensonderhoud voor Marieke en Reinout

% tov. jaar eerder

Bespaartips voor Marieke en Reinout

Marieke en Reinout hebben geen kinderen en kunnen dus op vakantie buiten het seizoen. Voor een weekje naar Malta in oktober scheelt dat al snel 200 euro per persoon.

Marieke en Reinout

Een jong werkend stel dat samen ruim vier keer modaal verdient. Ze hebben ongeveer 6000 euro te besteden per maand. Ze hebben een leaseauto en een eigen auto en wonen in een koopappartement. Vaak eten ze buiten de deur. Ze gaan vier keer per jaar op vakantie. Beiden beoefenen een sport in clubverband. Hun boodschappen halen ze bij speciaalzaken en ze besteden veel geld aan uiterlijke verzorging en kleding.

Uitgavenposten, t.o.v. drie maanden eerder

 -2,5%

 -4,0%

 -1,2%

 -15,7%

 -1,6%

Josephine en Gijsbrecht

Alleen woonlasten vallen iets tegen

Gijsbrecht en Josephine waren in augustus 320 euro duurder uit dan een jaar eerder (1,5%). Ondanks de lagere brandstofkosten (-51 euro) kostte het wagenpark van de miljonairs, hen per saldo 156 euro extra, vooral aan onderhoud (10 euro) en extra afschrijvingen (196 euro). Ook gaven ze meer uit aan hun interieur (90 euro) en in de horeca (50 euro).

Ten opzichte van februari daalden de kosten van levensonderhoud voor hen met 481 euro (-2,1%), vooral aan kleding (539 euro) en aan hun vliegtickets (-38 euro) waren ze minder geld kwijt.

Josephine en Gijsbrecht

Miljonairs die wonen in hun grote boerderij. Daarnaast huren ze een luxe appartement in de stad. Een keer per maand vliegen ze naar hun vakantiehuis in Zuid-Frankrijk. In Nederland hebben ze de beschikking over drie auto's en maken ze gebruik van een tuinman en een hulp in de huishouding. Per maand geeft dit stel ruim 20.000 euro uit.

Tegenvallers voor Josephine en Gijsbrecht

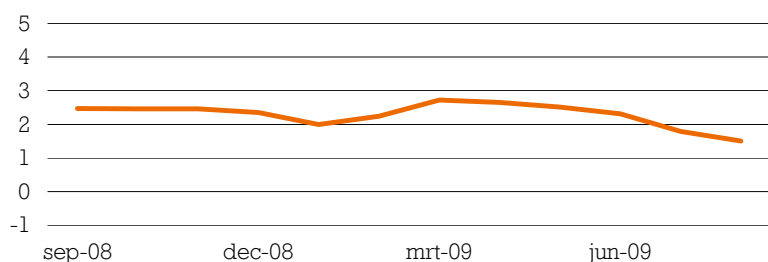
Wonen	€	16
Overig	€	61
Totaal	€	77

Meevallers voor Josephine en Gijsbrecht

Eten en drinken	€	10
Alcohol en tabak	€	5
Kleding en schoenen	€	481
Vervoer	€	38
Totaal	€	534

Kosten levensonderhoud voor Josephine en Gijsbrecht

% tov. jaar eerder

Bespaartips voor Josephine en Gijsbrecht

Gijsbrecht en Josephine zijn goedkoper uit als zij grotere verpakkingen kopen. Daarnaast is de koers van de Turkse lira in een jaar met eenvijfde gedaald. Dat maakt een nazomer aan de Turkse kust flink veel voordeliger.

Uitgavenposten, t.o.v. drie maanden eerder

 +0,3%

 -1,4%

 -1,2%

 -15,4%

 -1,5%

Verantwoording en disclaimer ING BudgetBarometer

De ING BudgetBarometer meet het oordeel van Nederlandse huishoudens over hoe zij kunnen rondkomen. De feitelijke barometerscore is gebaseerd op een aantal vragen uit marktonderzoek door TNS NIPO onder een representatieve groep Nederlandse huishoudens en geeft aan hoe zij vinden dat het huishoudboekje sluit. De ING BudgetBarometer heeft als minimale waarde 0 en kan maximaal uitkomen op 200. De neutrale stand is 100. Het aantal optimisten en pessimisten over de eigen portemonnee houdt elkaar bij die stand in evenwicht. In meting-3 van 2009 (in augustus afgenomen onder 1038 Nederlandse huishoudens) is de BudgetBarometerscore uitgekomen op 93.

Om inzichtelijk te maken dat de ontwikkeling van de kosten van levensonderhoud voor verschillende groepen afwijkt van het gemiddelde vertaalt het ING Economisch Bureau de consumentenprijsindex van het Centraal Bureau voor de Statistiek naar een aantal fictieve huishoudens. Deze voorbeeldhuishoudens hebben een ander 'boodschappenmandje' dan het gemiddelde huishouden waardoor zij ook op een andere gemiddelde prijsontwikkeling uitkomen.

De in deze publicatie neergelegde opvattingen zijn gebaseerd op de door ING vergaarde informatie en door ING betrouwbaar geachte bronnen. Deze gegevens zijn op zorgvuldige wijze in onze analyses verwerkt. Noch de ING, noch medewerkers van de bank kunnen aansprakelijk worden gesteld voor de in deze publicatie eventueel aanwezige onjuistheden. Aan de verstrekte informatie kunnen geen rechten worden ontleend. ING aanvaardt geen enkele aansprakelijkheid voor de inhoud van de publicaties of voor informatie die op of via de sites wordt verstrekt. Auteursrecht en rechten ter bescherming van gegevensbestanden zijn van toepassing op deze publicatie. Niets in deze publicatie mag worden gereproduceerd, verspreid of gepubliceerd zonder de uitdrukkelijke vermelding van de ING als bron van deze informatie. De afnemer van deze informatie is verplicht aanwijzingen van de ING betreffende het gebruik van de informatie op te volgen. Nederlands recht is van toepassing.

Toelichting

Wat is de BudgetBarometer?

De ING BudgetBarometer is een graadmeter voor hoe het met het huishoudboekje van de gemiddelde Nederlander is gesteld. Met de BudgetBarometer wil de ING consumenten beter inzicht geven in hun eigen financiële huishouden. Het ING Economisch Bureau geeft tegelijk met de barometerscore ook ieder kwartaal inzicht in de ontwikkeling van de kosten voor levensonderhoud van een aantal verschillende voorbeeldhuishoudens.

De feitelijke barometerscore is gebaseerd op periodiek marktonderzoek onder een representatieve groep Nederlandse huishoudens en meet hun oordeel over hoe zij kunnen rondkomen. De ING BudgetBarometer heeft als minimale waarde 0 en kan maximaal uitkomen op 200. De neutrale stand is 100. Het aantal optimisten en pessimisten over de eigen portemonnee houdt elkaar bij die stand in evenwicht.

Inzicht in ontwikkeling huishoudboekje

Achter de gemiddelde prijsstijging kunnen grote verschillen schuilgaan. Daarom volgt het ING Economisch Bureau ook de ontwikkeling van de kosten voor levensonderhoud van een aantal voorbeeldhuishoudens in verschillende situaties. Zo volgen we de kosten van het levensonderhoud van Jan-Willem, een student met een uitgebreid sociaal leven. Maar ook Otto en Miryam, die anderhalf keer modaal verdienen en voor hun dochters een fijn leven met sport, muziek en een goede financiële toekomst wensen. In totaal volgt het Economisch Bureau zes voorbeeldhuishoudens, variërend van een jong, hardwerkend stel in de stad tot een gepensioneerd echtpaar dat graag korte uitjes maakt. En van een bijstandsmoeder die de eindjes aan elkaar knoopt tot een miljonairsstel met een luxueuze levensstijl.

Gevolgen voor de eigen portemonnee

Elk kwartaal gaat het Economisch Bureau na hoeveel het leven duurder of goedkoper is geworden voor Otto en Miryam en alle andere voorbeeldhuishoudens. Actuele ontwikkelingen, zoals het duurder worden van de aanvullende zorgverzekering, hebben consequenties voor de huishoudboekjes van de gezinnen, zeker voor het gepensioneerde stel. Als de belastingen dalen dan profiteren gezinnen met bellende tieners zoals bij Otto en Miryam hiervan extra veel. Met de BudgetBarometer krijgen consumenten inzicht in de ontwikkeling van kosten voor levensonderhoud die voor hun relevant zijn en kunnen zij ook kansen die zich voordoen aangrijpen om hun kosten te verlagen. Zo kunnen consumenten zien hoe bepaalde actuele ontwikkelingen in de economie uitpakken voor hun portemonnee.

Voorbeeldhuishoudens

Inleiding

Iedereen is anders. Er zijn maar weinig mensen met een uitgavenpatroon dat precies gelijk is aan het gemiddelde. Dergelijke verschillen in 'boodschappenmandje' betekenen dat de kosten van levensonderhoud zich voor iedereen anders ontwikkelen.

Jan-Willem

Een alleenstaande student die op kamers woont. Hij rookt en gaat minimaal een keer per week stevig uit. Hij fietst en reist met zijn ov-kaart per openbaar vervoer. Hij heeft een bijbaantje en krijgt van zijn ouders iedere maand 200 euro. Daarnaast leent hij maandelijks 200 euro voor boeken en studie. In de zomer gaat hij zes weken low budget naar Azië. Hij heeft maandelijks ruim 1100 euro te besteden.

Miryam en Otto

Anderhalfverdieners. Hun gezin geeft ongeveer 3000 euro per maand uit. De twee dochters sporten, volgen muziekles en hebben een gsm. Kleding kopen ze samen met hun ouders. Het gezin heeft een woonhuis en een hond. Op vakantie gaan ze in hun tweedehands auto naar de camping in Zuid-Frankrijk. Otto en Miryam leggen iedere maand geld opzij voor later, als hun dochters gaan studeren.

Chantal

Een alleenstaande moeder met een bijstandsuitkering. Met haar twee jonge kinderen woont ze in een sociale huurwoning en gaat ze één keer per jaar een week kamperen in Nederland. Ze doen alles op de fiets, heel af en toe gaan ze met het openbaar vervoer. Chantal geeft een kleine 1400 euro per maand uit.

ING BudgetBarometer

Economisch Bureau, september 2009

Vrijwel niemand zal zich dus precies herkennen in de inflatiecijfers die het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) berekent op basis van het gemiddelde huishouden. Het ING Economisch Bureau volgt daarom een aantal voorbeeldhuishoudens met een uitgavenpatroon dat afwijkt van het gemiddelde. Elk kwartaal bekijken we hoeveel het leven duurder of goedkoper is geworden voor de onderstaande voorbeeldhuishoudens.

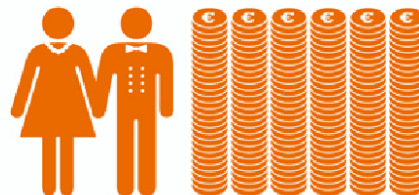
Janneke en Wijnand

Een gepensioneerd stel dat rondkomt van de AOW (ruim 1300 euro per maand). Ze wonen in een aanleunwoning. Ze hebben geen auto en doen boodschappen met hun scootmobiel. Ze hebben een kat. Eens in het kwartaal gaan ze mee met het seniorenuitje. Wijnand en Janneke ontvangen dagelijks de krant.

Marieke en Reinout

Een jong werkend stel dat samen ruim vier keer modaal verdient. Ze hebben ongeveer 6000 euro te besteden per maand. Ze hebben een leaseauto en een eigen auto en wonen in een koopappartement. Vaak eten ze buiten de deur. Ze gaan vier keer per jaar op vakantie. Beiden beoefenen een sport in clubverband. Hun boodschappen halen ze bij speciaalzaken en ze besteden veel geld aan uiterlijke verzorging en kleding.

Josephine en Gijsbrecht

Miljonairs die wonen in hun grote boerderij. Daarnaast huren ze een luxe appartement in de stad. Een keer per maand vliegen ze naar hun vakantiehuis in Zuid-Frankrijk. In Nederland hebben ze de beschikking over drie auto's en maken ze gebruik van een tuinman en een hulp in de huishouding. Per maand geeft dit stel ruim 20.000 euro uit.